

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

200. An, & qualiter ob simoniam mentalem, & conventionalem infligatur privatio beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

non usus, utcumque aliis non allegabilis pro evitanda dispositione, excuset tamen pro evitanda poena ipsius legis juxta doctrinam Bart. in l. 1. §. apud Labionem. n. 1. ff. de editi edict. Surd. cons. 327. n. 51. Gutt. loc. cit. quos citat ibid. Lott.

Quaestio 200. An, & qualiter ob simoniam mentalem & conventionalem infligatur privatio beneficiorum?

1. Respondeo primò in genere, veluti prænotando, nullam simoniam inducere poenas juris ipso facto, nisi quæ committitur in ordinibus, beneficiis, Religionis ingressu. Castrop. de simon. d. 3. p. 21. n. 2. citans Suar. de simon. l. 4. c. 55. n. 5. Ugol. tabul. l. c. 12. & l. 4. c. 3. Navar. &c. Less. de just. l. 2. c. 35. nu. 130. citans Sylv. V. simonia. q. 19. &c.

2. Respondeo secundò: Simoniam mentalem, hoc est, quæ abique externo aliquo contractu, pacto tacito vel expresse committitur, nequidem in dictis tribus ordine, beneficio, ingressu religionis poenas ullas juris inducere. Less. loc. cit. ex communi DD. adeoque nullum ob eam commissam, ne quidem beneficio, circa quod committitur, privari, nec ipso jure, nec per sententiam. Azor p. 2. l. 7. c. 27. §. si quæras. citans Gomef. ad reg. de trien. poss. n. 12. Proceduntque hæc ipsa, sive simonia mentalis sit purè talis, sive mixta; dum nimirum datur aliquid cum intentione obligandi ad reddendum spirituale sine ullo pacto externo.

3. Respondeo ad secundum primò: Simoniam conventionalem nullatenus inducere vacationem obreoratorum ipso jure. Gonz. Gl. 15. n. 70. citans Put. decis. 8. l. 2. Caputaq. decis. 3. de simon. Sed neque privatur quis ex inde beneficio, super quo commissâ. Azor. loc. cit. (licet dicat privari illo per sententiam) citans Gomef. ubi antè. Less. l. c. n. 149. ubi quòd nulla simonia conventionalis, exceptâ confidentiali purâ, hoc est, quæ fit in mutua conventionione, & neutra ex parte completur per dationem: vel etiam mixta, in qua darum quidem est pretium, sed nondum data res spiritualis, inducat illas poenas juris politici. citatque pro hoc Navar. de simon. c. 23. n. 104. ac dicens esse ferè communem DD. præsertim recentiorum. Idem de simonia hac incompleta adhuc ex utraque parte quoad executionem, nimirum non incurri propterea excommunicationem, nec ullas alias poenas latas contra simoniacos, tradit Tond. qq. benef. p. 3. c. 90. n. 10. ex Sanch. consil. moral. l. 2. c. 3. dub. 106. n. 4.

4. Respondeo ad secundum secundò: ob simoniam conventionalem illam mixtam, in qua res spiritualis est tradita, v.g. beneficium collatum, resignatum, & pretium nondum solutum, induci poenas omnes juris, perinde ac si utrimque completa esset, seu ac si simpliciter realis esset, eò quòd emptio & venditio videatur perfecta, quando res est tradita, etsi pretium nondum solutum, censent præter alios Sotus, l. 9. q. 8. a. 5. Cajet. in sum. 7. Simonia, apud Less. loc. cit. Contrarium, nimirum simonia poenas non incurri, sentiunt Less. l. c. citatque ab ipso Covar. in Clem. si furiosus. p. 1. §. 1. n. 7. & p. 2. §. 3. n. 4. Ugolia. Nav. &c. Item Sanch. loc. cit. apud Tond. loc. cit. & alii plures, eò quòd juxta stylum Curia Romanæ, de quo testantur Sanch. Navar. &c. non censentur incurse poenas, nisi per simoniam realem utrimque com-

P. Lauren. Fori Benef. Tom. III.

pletam, non obstante Bullâ Pii V. hac de re editâ quæ non videtur recepta, ut Less. Cujus hæc videtur ratio, quòd poenæ, præsertim graves, ipso facto incurrendæ, quantum fieri potest, sunt restringendæ: ac proinde poenæ iis constitutæ, quæ spiritualia emunt ac vendunt, restringendæ ad emptionem & venditionem completam (qualis non magis est, quando res est tradita, & nondum solutum pretium, quam quando solutum pretium, & res nondum tradita; Less. n. 150.) nisi expresse contrarium significetur. Sentit tamen Less. n. 151. cum Nav. de simon. c. 23. n. 104. testante sic servari de stylo Curia & aliis, quòd si dicta simoniaca pactio postmodum utrimque compleatur in totum vel in partem (intellige pretii solvendi) incurrantur non tantum poenæ, sed retrorahantur ad tempus pactionis: v.g. collator convenit cum Petro de centum aureis de dando illi beneficio, & statim confert; Petrus nondum solvat pecuniam promissam, neuter illorum adhuc incurrit poenas juris, nec collatio est irrita; postea tamen post menses, vel etiam annos aliquot Petrus solvat pecuniam, jam incurfa censetur excommunicatio ab utroque, & inhabilitas à Petro ab initio contractus, & contractus & collatio censetur irrita & invalida; & sic collatio, excommunicatio, inhabilitas pendebant ab eventu futuro, ita ut ante hunc collatio sit pendens, habeatque se veluti medio modo & indifferenti, neque absolute valida, neque invalida. Less. n. 152. id ipsum variis exemplificans v.g. in excommunicatione lata contra eum, qui pensionem beneficiale non solvit; quæ etsi sit lata sententiæ, non tamen censetur incurfa, nisi pensionarius declaret se velle, ut sit incurfa; quæ posita declaratione retrahitur, ita ut censetur incurfa jam ab initio, quo coepit alter esse in mora, juxta Nav. sup. & Giga. de pension. §. 77. Item in emphytheusis amissione incurfa ob non solutam intra triennium pensionem; ita ut, si Dominus directus declaret, se velle, ut res illa sit amissa, censetur esse amissa ab initio completi illius triennii. Unde jam etiam inferitur primò, talem non teneri dimittere beneficium; quia collatio non est absolute irrita, sed aliquo modo valida; etsi ab eventu futuro, quo posito ea resolvitur ab initio, & tenebitur ex tunc positi eventus dimittere beneficium. Lott. n. 153. Secundò: ante completam pactionem per solutionem pretii celebrantem non incurrit irregularitatem; ad hanc enim incurrendam ob violationem censuræ requiritur, ut antè censura sit absolute incurfa. Less. cit. n. 153. Etsi de cetero hæc retroractio faciat, ut, si interea collatum sit aliud beneficium, collatio sit invalida, ac si reverà jam tum fuisset excommunicatus & inhabilis, quia hæc acquisitio beneficii pertinet ad lucrum; irregularitas illa ad damnum; plus autem requiritur ad damnum incurrendum, quam ad lucrum non reportandum, Less. n. 154. Veruntamen neque hæc retroractio facta per quandam fictionem juris locum habet in foro conscientia secundum aliquos, Less. n. 155. dicens hanc sententiam insinuari ad Nav. c. 23. n. 104. & doceri ab Henricq. de excom. c. 19. & sibi non displicere; quæ si vera, in foro conscientia non censentur incurse poenæ simonia, nisi à tempore, quo hæc completur, nec retrorahentur, adeoque non tenebitur talis restituere fructus interea perceptos, nec censetur fuisse inhabilis interea ad alia beneficia.

H 3

§. Respon-

5. Respondeo tertio: Qui beneficium confert alteri, vel procurat per simoniam realem (quam consistere seu consummari in actu illo, quo recipitur in executionem pacti precedentis illud, quod promissum fuit, ait Lott. l. 3. q. 29. n. 140. & 151. sive quando processum est ad executionem conventionis, vel traditionem pretij, ut Tond. 99. benef. p. 3. c. 90. n. 4. Et quidem ad hoc, ut simonia sit realis, nimirum in ordine ut beneficium vacet ipso jure, necesse esse, ut ab utraque parte adimpleatur, & non sufficere, si ab una tantum parte adimpleatur, tradit Gonz. Gl. 15. n. 69. juxta decis. Rota 405. p. 1. divers.) procurando suffragium electoris, eligendo, praesentando, postulando, instituendo, confirmando, commendando, &c. et si hoc ipso incurrat diversas poenas: puta excommunicationem ipso facto, à qua non nisi à Papa absolvi potest, Extrayag. cum detestabile, de simonia, Lott. l. c. n. 147. Less. loc. cit. n. 137. Castrop. de simon. d. 3. p. 25. n. 2. quam eandem excommunicationem ipso facto incurrunt mediatores, ut sunt parentes, amici, procuratores, & omnes, qui operam interponunt, ut beneficium simoniace obtineatur. Castrop. ibid. Less. loc. cit. n. 140. hæc tamen non incurritur à committentibus simoniam circa officia ecclesiastica, pensiones, Vicarias temporales, & similia, quæ beneficia non sunt, conferendo, procurando. Less. n. 137. Castrop. l. c. n. 1. addens sic officium Inquisitoris, Legati, Vicarii, &c. absque aliqua poena permutari, vendi, aut emi posse, et si non absque peccato; & secus esse de Prioratu, Provincialatu, Rectoratu, eò quòd hæc dicantur saltem quasi beneficia, & de iis expressa fiat mentio in Extray. 2. de simonia. Item infamiam. c. reperuntur, l. q. 3. Lott. n. 148. suspensionem, c. veniens, de simon. Lott. n. 143. Item dejectionem à proprio gradu, c. si Episcopus. l. q. 1. c. ex multo, l. q. 3. Lott. n. 144. Unde & deponi jubentur, Gl. in cit. c. si Episcopus, v. suspendatur. Lott. n. 146. Et si inquam, has poenas incurrant, non tamen privantur ipso jure beneficiis, quæ obtinent; cum hæc vacatio ipso jure nullibi ob dictam causam inducta legitur. Lott. n. 140. & 150. qui etiam n. 155. id adeò verum esse ait, ut licet ex decreto Trid. sess. 24. c. 18. Examinatores, qui occasione examinis habitus in concursu ad parochiales ante vel post aliquid receperint, simoniam incurrant; unà cum ipsis dantibus, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodolibet, etiam ante obtinebant (quin & ab ipsis illis beneficiis maneat ipso jure suspensi, ut Lott. n. 158. citans Navar. conf. 63. nu. 1. Paris. de confidentia. q. 48. n. 5.) & ad alia impostero in habiles reddantur: nihilominus ante dimissionem non possit videri inducta vacatio quasi ex sententia dicti Canonis Trid. qui hoc in specie decernit, pro quo citat seipsum l. 3. q. 18. n. 202. & 203.

6. Respondeo quarto: Sed & qui beneficia per talem simoniam realem acquirunt, licet pari modo ipso facto incurrant excommunicationem, sitque omnis talis collatio & provisio irrita & nulla ipso jure per jam dictam Extray. cum detestabile. Castrop. loc. cit. n. 2. & 3. Less. loc. cit. Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 1. §. olim crimen. Et licet antiqui canones, ut voluit Rebuff. in pr. tit. de simon. in resign. n. 6. Paris. de resign. l. 7. q. 2. n. 12. Gutt. 99. can. l. 1. c. 9. n. 3. & alii passim videantur poenam hanc privationis beneficii obtenti simoniace non tam induxisse ipso jure, quam mandasse so-

lùm, privari talem simoniacum; id tamen referri debet ad privationem de facto; quia ex suppositione hujus delicti lex ab initio resistit acquisitioni, ita ut illa nunquam ad valorem asurrexerit, Lott. loc. cit. à n. 156. Et quidquid sit de eo, quòd olim tali simoniaco occulto non adimebatur beneficium illud simoniace obtentum, hodie etiam occultus ipso jure privatus existit tali beneficio. Azor. l. c. §. item olim. Idque verum, etiam si simonia commissa à tertio. Castrop. loc. cit. n. 3. cuius tamen limitationem vide apud eundem. Licet etiam ad beneficium illud simoniace obtentum sit inhabilis, etiam si, qui obtinuit illud, simoniam ignoraret, Tond. in 99. benef. p. 1. c. 97. n. 16. Less. l. c. n. 139. quos vide. Item ad alia obtinenda, dum simonia sciente illo commissa. Castrop. loc. cit. n. 7. ubi etiam juxta constitutionem Pij V. dicit, hanc inhabilitatem incurri ipso jure; contrarium, nimirum eam non incurri ipso jure, tenente Navarro. conf. 92. de simon. Suar. Less. eò quòd dicant, dictam constitutionem hac in parte non esse receptam. Quinimo licet etiam talis quoad alia beneficia jam præhabita citra simoniam sit ipso jure suspensus; & si est manifestus simoniacus, tanquam infamis, iis sit privandus, ut Azor l. c. §. queres, non tamen ipso jure vacant alia ejus beneficia; quia nusquam respectu illorum jam legitime obtentorum inducta illa privatio ipso jure. Azor loc. cit. Lott. l. c. n. 161. citans Innoc. in c. inter dilectos, n. 1. de excess. pralar. Selv. p. 3. q. 2. n. 34. Navar. conf. 62. n. 2. Castrop. de benef. rr. 13. d. 6. p. 2. §. 8. n. 7. Item de simon. d. 3. p. 25. n. 4. citans Ugolin. de censur. tab. 4. c. 6. n. 3. Suar. l. 4. c. 58. n. 6. Rodriq. to. 2. in sum. c. 56. n. 6. Tond. loc. cit. n. 21. & 22. ubi ait: Veritas est, quòd stante Bulla Pij IV. & Pij V. quæ receptæ sunt in Gallia, simoniacum omnibus beneficiis privari, etiam iis, super quibus nulla simonia commissa (modò tamen simonia sit vera, & non interpretativa v. g. si pater, ignorante filio, in procurando ei beneficium simoniam commisisset) & quidem in tali vera simonia locus est privationi ipso jure, quoad beneficium, super quo simonia commissa; quoad alia verò verius est, non induci privationem ipso jure, &c. uti eandem sententiam docent plures alii apud Garc. p. 8. c. 1. n. 5. contra eundem Garc. Quin & ut ait Lott. n. 162. verius est, in articulo privationis beneficiorum sine vitio obtentorum nihil unquam decrevisse canones antiquos; adeò que ruit fundamentum Garcia, nimirum, quòd licet olim non nisi per sententiam immineret privatio beneficii ritè præhabiti, per dictam tamen Extray. omnes poenæ, quæ incurrebantur ex sententia, inflicta fuerint ipso jure. Unde jam inferitur primò, fructus beneficiorum obtentorum ante simoniam commissam, non esse ipso jure restituendos post admissam simoniam; habito enim & retento jure in illis beneficiis, haberet & jus in illis fructibus perceptis. Castrop. loc. cit. n. 5. citans Suar. l. 4. de simon. c. 58. Et si iis per sententiam privari possit, non quia percepti post simoniam commissam; sed quia pro delicto simoniaco imponi potest etiam multa pecuniaria, Castrop. ibid. in quo casu sententia terminari debet ad ipsos fructus; nec sufficit, esse condemnatoriam & privatoriam beneficiorum, quia sunt distincta fructus & beneficia. Castrop. & Suar. II. citat. Secundò: dum electus vel presentatus committit simoniam pro confirmatione vel institutione non exinde annullari ipso

ipso jure electionem vel presentationem ritè factam. Castrop. *loc. cit.* n. 6. Less. *l. c.* n. 138. Suar. *l. c.* n. 6. licet electio illius, qui pro illius confirmatione simoniam admisit, veniat irritanda. Castrop. *ibid.* citans Ugolin.

Quaestio 201. An & qualiter vacent beneficia ob simoniam confidentialem, seu crimen confidentiae?

Respondeo: primo loco praenotandum, de quo alias pluribus, confidentiam beneficiale aliam esse licitam, dum nimirum quis ordinatè confidit conferendum sibi vel fratri, vel alteri consanguineo beneficio, dignis tamen & modo debito. Paris. *de confid. benef.* q. 1. n. 20. citatis plurimis. Aliam illicitam, dum quis inordinatè confidit, quòd collator conferet, aut alius resignabit beneficium sibi aut alteri indigno, vel contra modum & formam. Paris. *ibid.* n. 23. ex D. Thom. in 4. sent. dist. 25. q. 2. & 2. q. 62. a. 7. Hæc confidentia illicita alia est non simoniaca, alia simoniaca. Non simoniaca est, dum quis inordinatè confidit, nimirum, quòd collator conferet beneficium ob parentelam, vel servitium, vel amicitiam indigno sine tamen preteriti pacti, modi, vel conditionis interventus; Paris. *loc. cit.* n. 24. & 25. ex D. Thom. ubi ante, Navar. c. 23. n. 109. de simonia. Verùm de hac confidentia non procedit quaestio. Alia simoniaca, seu species simoniae, nempe conventionalis, ut Paris. *de confidentiis.* q. 58. n. 3.) quam relatis & rejectis aliorum definitionibus sic describit Paris. *l. c.* n. 49. Quòd sit quaedam spes, quòd collator conferet, patronus praesentabit, eligens eliget, aliquis resignabit beneficium modo vel conditione expressa vel tacita sibi vel alteri v. g. dum quis accipit beneficium per resignationem, collationem aut aliter, & promittit se velle illud retrocedere vel resignare certis temporibus conventis, vel promittat fructus aut pensiones. Vide Paris. n. 50. hanc definitionem pluribus explicantem.

2. Respondeo secundò: Confidentia hæc simoniaca subjacet pœnis & censuris, etsi nondum sit completa; ut patet ex verbis constitutionis Pij V. ubi: *etiam sola dimittentis intentione receperit.* Tond. in qq. *benef.* p. 3. c. 90. n. 11. citans Bonacin. *de simonia.* d. 1. q. 7. p. 1. §. 1. n. 4. Sanch. *consil. moral.* l. 2. c. 3. dub. 106. n. 5. Paris. *de confidentiis.* n. 150. ubi ait, confidentiam adimpleri per solam promissionem, & sic interpositionem fidei, cum tota in spe posita sit, & n. 159. ubi, quòd eo ipso, quòd quis accipit beneficium in confidentiam, antequam impleat, quòd promissit, est ipso jure excommunicatus; & collatio ei facta ipso jure nulla, & tenetur restituere omnes fructus perceptos.

3. Respondeo tertio: Confidentia simoniaca (eo ipso nimirum, quòd quis accipit beneficium in confidentiam, ut Paris. *de confid.* q. 1. n. 159.) praeterquam, quòd inducat utrique parti contraheutum ipso facto excommunicationem reservatam Papæ, Castrop. *de simon.* l. c. n. 8. Less. *cit. c.* 35. n. 147. Paris. *de confident.* q. 58. per tot. quem vide. Item juxta eundem Paris. *l. c.* q. 61. irregularitatem ad illud beneficium, super quo commissa hæc simonia, & cetera omnia obrinenda. Castrop. Less. *l. c.* Item reservationem istius beneficii, in quo hæc confidentia commissa, ita ut alius praeter Papam non possit se in provisione il-

lius immiscere: Castrop. Less. *l. c.* & consequenter, si successor talis confidentialis simoniaci illud obtinuit ab alio, quàm Papa, non obtinuit illud canonicè; adeòque possit eo privari, nisi fortè per triennium fuerit in pacifica possessione. Less. remittens ad se ipsum. c. 34. dub. 9. praeter has inquam, pœnas inducit quoque privationem beneficiorum, super quibus commissum hoc crimen. Castrop. Less. *l. c.* Paris. *l. c.* q. 58. n. 1. sic expressè statuentibus Pio IV. in Constitut. sua Romanum. 109. in Bullar. Pio V. in Constitut. sua: *intolerabile.* 87. Et quidem ipso jure, sive facit, ut quæcunque illius provisio sit ipso facto irrita, & profrus nulla; etiam ante implementum illius, quòd à collatorio vel resignatario promissum, AA. iidem. Paris. n. 10. contra Caputaq. *decis.* 201. p. 1. censentem solum esse privandos, eò quòd crimen confidentiae non sit nisi simonia conventionalis, propter quam hæc pœna non infligitur ipso facto. Exprimè id ipsum apertè Pius IV. in constitut. sua, ubi ait: *idcirco omnes & singulas Ecclesias etiam metropolitanas, & alias cathedrales ac monasteria etiam consistorialia, Prioratus, Praeposituras, dignitates, etiam majores ac principales, etiam conventuales, &c. ipso jure à die receptionis eorundem vacavisse & vacare. &c. & Pius V. in sua constitut. ubi: ut ipso facto vacarent Ecclesie, monasteria, ceteraque beneficia Ecclesiastica in confidentiam à quibuscunque etiam S. R. E. Cardinalibus &c. accepta.* Atque ita nulla, quoad hanc pœnam privationis incurrendam est differentia inter simoniam realem & hanc confidentialem. Paris. n. 11. Et quia pejor est omni alià simonia conventionali (per quam, ut dictum, non annullantur actus, seu incurritur hæc privatio, nec censura alia, usque dum ab utraque parte completa est, & sic ex conventionali evadat realis) gravius punitur. Paris. n. 19. qui etiam q. 1. de confident. n. 160. dicit, idèo hoc crimen puniri gravius, quia plurimum frequentabatur ante Pium IV. & ratione frequentationis delictum reputari gravius. citat pro hoc Imol. in *Clem.* 4. de sepul. Gemin. in c. 1. de vita, & honest. clericorum &c. Unde jam tenebitur confidentiarius talis illud beneficium in foro conscientiae dimittere, nec poterit illud resignare vel permutare, etiamsi nulla sententia declaratoria praecessisset; quia nunquam in eo fuit intulatus, dum ipso jure omnis ejus affectio & possessio annullata. Paris. n. 15. & seq. & n. 22. poteritque illud beneficium, stante hac privatione, conferri alteri, praesentari vel eligi ad illud alius. Paris. n. 18. citans Abbat. in c. 2. Hojed. de jure patron. parte 1. c. 4. n. 7. Quin & posse parochianos se subtrahere ab obedientia talis confidentiarii, ait Paris. n. 19. ex Anchar. in c. ad Apostolica. de sentent. & rejudicata. Tiraq. & conductores rerum dicti beneficii, utpote vacantis ipso jure, cogi non posse ad solvendum tali beneficiario confidentiario, ut Paris. n. 20. citans Tiraq. in l. si unquam. v. reversatur. n. 36. c. de revocan. donat.

4. Respondeo quartò: Committentes simoniam confidentialem privantur non solum beneficiis, super quibus ea committitur, utpote in quibus jus nullum quæsierunt, sed etiam aliis ritè obtentis. Castrop. Less. *loc. cit.* Paris. n. 27. Quòd expressè constituit Pius V. in sua constitutione, proceditque id ipsum in dignitatibus etiam maximis, Abbatia, Praepositura, Decanatu, Episcopatu, Archiepiscopatu, ut iis priventur committentes hanc